

Heel
Holland
viert
Herst

Grappig hoe we elk jaar weer uitkijken naar de feestdagen, terwijl ze in ons hoofd meestal mooier zijn dan in het echt. In plaats van family time en wandelingen in krakend witte sneeuw komt het neer op veel keukenstress en miezige regen. Waar komen die verwachtingen toch vandaan?

Tekst Sara Madou

Grote kans dat we deze decemberdagen in de weer zijn met glimmend pakpapier en de nodige rollen plakband. Want hoewel het samenzijn met familie en vrienden, een weekje lummelen in huis en met de kinderen naar een kerstfilm kijken heel belangrijk zijn, is het geven van cadeaus met Kerst dat voor veel mensen ook. De Romeinen deden dat trouwens al, ter gelegenheid van een feest dat gewijd was aan Saturnus. Maar de belangrijkste reden voor het feit dat wereldwijd mensen stad en land afstruinen voor de leukste kerstcadeaus (of op hun gemak alles online bestellen), ligt gewoon hier.

In de middeleeuwen deelden Europeanen, met name in Nederland, al cadeautjes uit ter ere van de bisschop Sint Nicolaas. Na de revolutie in 1775 hadden ze in Amerika behoefte aan nieuwe toevoegingen aan hun cultuur die niet uit Engeland – waarvan ze zich net hadden losgemaakt – kwamen. En daar was Sinterklaas. In New York, toen nog Nieuw Amsterdam, evolueerde onze Sint in de Kerstman, met een flinke buik en gehuld in een rood pak, die het gebruik van cadeaus uitdelen gezellig overnam. In Nederland zelf bleven we lang vasthouden aan Sinterklaas, maar de laatste jaren verschuift het

cadeautjeselement steeds meer naar de Kerstdagen. Uit onderzoek van ING blijkt dat 61 procent van de Nederlandse huishoudens elkaar in december cadeautjes geeft, waarvan 22 procent met Sinterklaas en 24 procent tijdens Kerst. 15 procent viert zelfs beide feestdagen.

LATEN WE DIT JAAR EENS EEN NIET-MATERIALISTISCHE *traditie* IN HET LEVEN ROEPEN

Tradities

Iedere familie heeft haar eigen kersttradities. De een opent de cadeautjes op de ochtend van Eerste Kerstdag, de ander doet het de avond ervoor (ná de nachtmis) en bij weer een ander zijn er geen cadeautjes, maar ligt de focus op een feestmaal. Toch delen de meeste Nederlanders veel elementen van het decemberfeest. Libelle legde haar lezeressen een flink aantal

JA 27% NEE 73%

Kerstverhaal lezen

JA 2% NEE 98%

Naar de meubelboulevard

JA 63% NEE 37%

Buitenlampjes

JA 82% NEE 18%

Kerst-cd draaien

JA 49% NEE 51%

Cocoonen

JA 84% NEE 16%

Kerstkaarten versturen

JA
44%

Open haard

NEE
56%JA
27%

Vergeving tijdens Kerst

NEE
73%JA
8%

Tijdens Kerst het land uit

NEE
92%JA
55%

Kerststal

NEE
45%JA
85%

Samen met de hele familie

NEE
15%JA
60%

All You Need Is Love kijken

NEE
40%

ja/nee-stellingen voor op libelle.nl en ontdekte zo bijvoorbeeld dat 83 procent van de lezeressen kerstkaarten verstuurt, 60 procent zwijmelt bij *All you need is love* en 75 procent naar de Top 2000 op Radio 2 luistert. 82 procent van de lezeressen heeft nostalgische gevoelens in deze periode en 65 procent voelt zich sentimenteler. Waar komt die behoefte aan dit soort tradities vandaan? Waarom stoffen zo veel mensen dat kerststalletje dat al decennia in de familie zit weer af, ook al is er geen enkel beeldje meer dat alle ledematen nog heeft? Francisca

Witte Kerst IS GEEN TRADITIE; MEESTAL IS HET DAN KOUD EN NAT

Kramer, psycholoog en schrijfster van het boek *Psychologisch handboek voor de niet zo perfecte vrouw*, heeft wel een idee: "Tijdens letterlijke én figuurlijke donkere dagen kruipen we bij elkaar en is er het meeste behoefte aan licht, hoop en verbinding. Verplichtingen en tradities passen daarbij en geven houvast, een vertrouwd gevoel. Het is prettig om een ijkpunt te hebben in het leven, zeker nu, in een tijd dat het niet geweldig gaat met de wereld. Dat we weten: op Eerste Kerstdag komt de schoonfamilie brunchen, op Tweede Kerstdag gaan we naar mijn familie, en hoewel het soms als een verplichting voelt, zijn we wél samen. Daar kunnen we op rekenen."

Let it snow

Waar we tegen beter weten in ook op rekenen, is een witte Kerst. Knisperende, verse, witte sneeuw. Sneeuwpoppen maken en een sneeuwballengevecht met de kinderen, of zelf lekker warm vanaf de

JA
37%1e kerstdag familie,
2e kerstdag schoonfamilieNEE
63%JA
16%

Verlichte hertjes in de tuin

NEE
84%JA
17%

Nepsneeuw op de ramen

NEE
83%JA
13%

Kalkoen

NEE
87%JA
31%

Glühwein

NEE
69%JA
18%

Met vrienden i.p.v. familie

NEE
82%

bank naar het verstilde landschap buiten kijken. Maar liefst 79 procent van de lezeressen droomt van een witte Kerst. Maar het gekke is dat een witte Kerst helemaal geen traditie is. Sinds 1964 is dat maar vier keer voorgekomen! In de praktijk blijkt het meestal gewoon koud en regenachtig op 25 en 26 december. Meteorologen hebben uitgerekend dat de kans op die gedroomde witte Kerst slechts 7 procent is. Maar we zijn opgegroeid met het idee dat Kerst en sneeuw onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Denk maar aan de nostalgisch ogende Coca-Cola-commercial die in december trouw opduiken, inclusief lachende Kerstman, rendieren en heel veel sneeuw. Ooit een kerstfilm gezien waarin geen sneeuw valt? Dat het in het échte leven anders is, zou je dan bijna vergeten.

Stop de stress

Minder leuk aan de decembermaand is de kerststress: dagenlang racen en rennen om een perfect feest te

organiseren voor vrienden en familieleden, al was er nog zó het plan om het dit jaar rustig aan te doen. Door deze 'opgelegde gezelligheid', zijn er genoeg mensen met een grondige hekel aan Kerst. Francisca Kramer: "Het móet mooi en gezellig zijn, zeker vrouwen hebben nogal last van dat perfectionisme. Spanningen lopen dan automatisch hoger op. Er moeten boodschappen gedaan worden, de familie staat zo voor de deur en het huis is nog een rommel; wanneer je schoonzusje, met wie je het normaal gesproken prima kunt vinden, dan nét het verkeerde zegt, kun je enorm uit de bocht vliegen."

Ga, om te voorkomen dat er ruzie ontstaat met die schoonzus (of een ander familielid), na wat de stressfactoren zijn tijdens deze periode en pak die (volgend jaar!) aan. Ontstaan er irritaties bij té veel mensen in huis, dan is het misschien beter om volgend jaar met z'n allen in een restaurant te gaan eten. En wie kilometers aflegt tijdens het zoeken naar de perfecte cadeaus, bestelt beter zo veel mogelijk online. Of, bij echte kersttegenzin: ga lekker een weekje naar de zon.

79%
droomt van
een witte Kerst

Begin in 2018 op tijd met die plannen, bijvoorbeeld al tijdens de herfstvakantie. Dat is ook voor de familie wel zo handig. Wacht niet tot de stoom al uit ieders oren komt, want een gestrest hoofd heeft meer moeite met oplossingen bedenken. Francisca: "Het is misschien moeilijk om toe te geven dat iets stress oplevert, maar we moeten echt minder streng worden voor elkaar én onszelf. Als het vlees een beetje is aangebrand, is Kerstmis heus niet meteen verpest."

NEE
49%

Een echte kerstboom

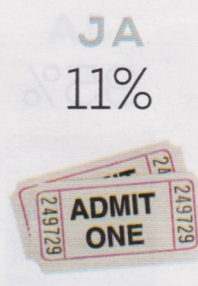
NEE
28%

Decemberzegels

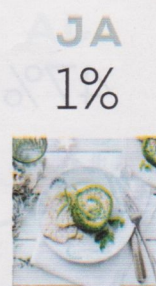
NEE
35%

Extra geld aan decoraties

NEE
89%

Naar een kerstshow

NEE
99%

Kerstdiner uit een maaltijdbox maken

NEE
50%

Kerstgroet per app of mail

82%

heeft nostalgische gevoelens

**TIJDENS DE
donkere dagen
IS ER HET MEESTE
BEHOEFTE AAN
LICHT, HOOP EN
VERBINDING**

Het échte verhaal

Door alle commercie er omheen zouden we bijna vergeten dat Kerst voor gelovigen een belangrijke oorsprong heeft. Waar Pasen nog regelmatig verwarring oproept, is het kerstverhaal bij vrijwel iedereen bekend. Jozef en Maria, hun zoektocht naar een plek om te overnachten die eindigt in een stal, de drie Wijzen uit het Oosten, een os een ezel. Ook ongelovigen weten hoe het zit. Kerst is een christelijk feest, waarbij de geboorte van Jezus Christus wordt gevierd. Toch zijn we dat pas rond het jaar 400 (na Christus) gaan vieren. Dat komt doordat verschillende Europese volkeren al vele jaren rond 20 december het zonne-

wendefeest, ook wel het midwinterfeest, vierden, waarbij het duistere werd verjaagd en de terugkeer van het licht op aarde werd gevierd. De joden vierden Chanoeka op 25 december, waarbij ze acht dagen steeds een extra kaarsje aanstaken. Door Kerstmis rond diezelfde data te plannen, paste het mooi in de gewoontes van die tijd. De precieze geboortedatum van Jezus is onbekend, al is er de meeste overeenstemming onder gelovigen en geleerden over 6 januari.

Kerstmis nieuwe stijl

Sinds het jaar 400 is er veel veranderd, ook in de manier waarop we Kerst vieren. De link met het geloof is meer op de achtergrond geraakt; nog maar 27 procent van de lezeressen gaat naar de nachtmis. Tegenwoordig gaat het met Kerstmis veel meer om familie en uitgebreid eten. Tegelijkertijd mopperen we ook dat het allemaal zo commercieel is geworden. Cadeaus moeten groter, duurder en meer, en als de familie komt eten, moeten er veel gangen worden geserveerd, met bijpassend wijnarrangement. Zelfs de crisis heeft die kersthonger niet gestild: de afgelopen jaren bleven de gemiddelde kerstuitgaven per huis-

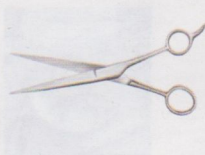
JA
58%

NEE
42%

2e kerstdag wandelen

JA
47%

NEE
53%

Naar de kapper

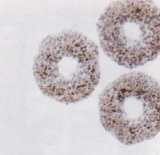
JA
95%

NEE
5%

Kaarsen aan

JA
87%

NEE
13%

Kerstkransjes

JA
65%

NEE
35%

Het belangrijkste familiefeest

JA
55%

NEE
45%

Feestjurk

JA 31% NEE 69%

Langer dan 3 uur
in de keuken

JA 30% NEE 70%

Geld aan goede doelen
geven

JA 22% NEE 78%

Uit eten

JA 27% NEE 73%

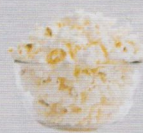
Naar de nachtmis op kerstavond

JA 34% NEE 66%

Derde kerstdag

JA 36% NEE 64%

Home Alone kijken

ALS HET VLEES EEN BEETJE IS *aangebrand*, IS KERSTMIS HEUS NIET METEEN VERPEST

houden rond de € 150,- schommen. Als Nederlanders hebben we de pech dat we Sinterklaas nét hebben uitgezwaaid als de Kerstman hier arriveert. Waar de kerstspullen in andere landen al vanaf eind oktober voorzichtig in de schappen verschijnen, moet winkelpersoneel hier elk jaar overwerken om alles stipt op 6 december van Sint naar Santa om te toveren.

Misschien is het dit jaar tijd om een nieuwe, niet-materialistische traditie in het leven te roepen, die meteen meer rust brengt. Francisca Kramer heeft een goed idee: "In mijn eigen familie vertelt iedereen tijdens het diner zijn of haar hoogte- én dieptepunten van het afgelopen jaar. Dat levert vaak bijzondere verhalen op, het is ook heel leuk om te zien waar de kinderen dan mee komen." En wie weet, valt er dan toch een héél klein beetje sneeuw.

O spar, o spar

Hoe zit het nou met de kerstboom? De spar (geen dennenboom dus) is al 100 miljoen jaar oud, dus heeft de aarde nog gedeeld met dinosaurussen. Over waarom wij 'm zo graag versieren en met Kerst in onze woonkamer zetten (bij 51 procent van de lezeressen staat nog een echte) verschillen de meningen. Sommigen zeggen dat de traditie ontstond in het 16e-eeuwse Duitsland, anderen hebben het over een heidense gewoonte. Voor iedereen die zich graag aan de regels houdt: de boom mag het huis uit op Driekoningen. Dat is op 6 januari, de 'geboortedag' van Jezus.

JA 62% NEE 38%

Gourmetten

JA 64% NEE 36%

Naar het tuincentrum
voor kerstshow

JA 75% NEE 25%

Luisteren naar de Top 2000

JA 57% NEE 43%

Kerstwens doen

JA 60% NEE 40%

Eindejaarslot kopen

JA 6% NEE 94%

Moeder blijft slapen